

In de VAR

VAR: hoe word je invloedrijk?

Verpleegkundige Adviesraden (VAR's) worden soms met veel enthousiasme opgericht om na een paar jaar weg te kwijnen. Hoe zorg je ervoor dat je als VAR blijft groeien en echt invloed uitoefent op het beleid? Twee succesverhalen: 'Je moet op een zeepkistje gaan staan en zelf een podium creëren.'

Sigrid Starremans

Tegenwoordig wordt Friso Raemaekers, VAR-voorzitter van het HagaZiekenhuis in Den Haag, uitgenodigd voor de strategiesessies van de raad van bestuur en de medische staf. Met een selecte groep bestuurders en besluitvormers zit hij rond de tafel om de belangrijkste thema's voor 2014 op de agenda te zetten. 'Dan praat je dus met de mensen die het beleid voor het ziekenhuis maken', vertelt hij. 'Op zo'n moment kun je als VAR ook je eigen punten inbrengen. Zo pleiten wij nu voor het verbeteren van

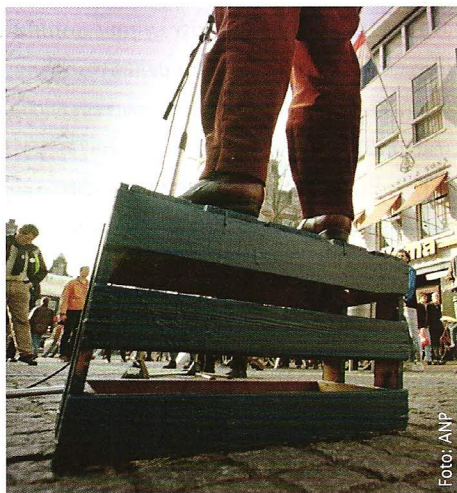
het elektronisch patiëntendossier met gebruik van standaardterminologie.' De VAR van het HagaZiekenhuis werd in 1997 opgericht. Het orgaan bestaat uit elf leden. Raemaekers was drie jaar bestuurslid en is nu sinds drie jaar voorzitter. Het ziekenhuis stelt acht uur per week beschikbaar voor die taak. Als verpleegkundige werkt hij op de afdeling spoedeisende hulp. Een aantal jaar geleden merkte hij dat hij meer in zijn mars had dan alleen het uitvoeren van verpleegkundige taken. 'Ik heb me bij de VAR aangesloten omdat ik wil dat de zorg in het ziekenhuis goed georganiseerd is. En die taak wordt alleen maar leuker als je merkt dat je inderdaad invloed kunt hebben op het beleid.'

Aanhaken bij agenda

Een VAR die serieus wordt genomen door de raad van bestuur en de andere diensten van het ziekenhuis, creëer je niet van de ene op de andere dag. Het is een proces dat jaren in beslag neemt. Raemaekers vertelt dat de VAR in het HagaZiekenhuis zich allereerst ten doel heeft gesteld om een adviserend orgaan voor de raad van bestuur te zijn. 'Som-

mige VAR's voeren alleen maar audits uit of organiseren feesten of de viering van de dag van de verpleging' verklaart hij. 'Wij beheren zelf een beleidscyclus met beroepsinhoudelijke thema's.' Verder is het de eerste jaren van belang om niet zozeer eigen punten in te brengen, maar om zoveel mogelijk aan te haken bij de agenda van de raad van bestuur. Dat betekent nota's, beleidsstukken en jaarverslagen doorspitten, weten wat er in het eigen ziekenhuis en in de regio gebeurt en wat de visie van de raad van bestuur daarop is. Raemaekers: 'Als je dát kan, dan heb je meerwaarde voor de raad van bestuur.' Zo wist Raemaekers met zijn VAR aan te haken bij het onderwerp infectiepreventie. 'Het idee was om een aantal "mollen" in het ziekenhuis uit te zetten die ontmaskerd moesten worden door collega's op de werkvloer. De VAR kreeg de mogelijkheid en de financiering om het idee uit te werken en uit te voeren.' Volgens Raemaekers stelt een raad van bestuur de input van de werkvloer zeer op prijs en moet je als VAR vooral zelf laten zien wat je kan, wil je serieus genomen worden.

Tamara Schalken, voorzitter van de VAR van het Jeroen Bosch Ziekenhuis in Den Bosch, is het daarmee eens. Ook de VAR in dit ziekenhuis is invloedrijk en zit sinds een jaar met de managers aan tafel om het beleid van de komende jaren uit te stippelen. Trots is ze bijvoorbeeld op het feit dat de VAR bewerkstelligde dat er onderscheid wordt

Invloed vanuit de Verpleegkundige Adviesraad: 'Op een zeepkistje gaan staan en een podium creëren'.

gemaakt (ook in beloning) tussen niveau vier en niveau vijf verpleegkundigen. 'Verpleegkundigen stellen zich van nature bescheiden op, maar je moet je zelf laten zien en horen. Als je vanuit de inhoud de discussie aangaat krijg je meestal een goed gesprek. De rol van de VAR is om op een zeepkistje te gaan staan en zelf een podium te creëren.'

Informele en formele relatie

De VAR van het Jeroen Bosch Ziekenhuis werd opgericht in 2001 en bestaat uit vier leden. Schalken, verpleegkundig coördinator op de afdeling neurologie, is sinds 2011 voorzitter. In dat jaar kregen alle VAR-leden acht uur per week voor deze taak. Een secretaresse, aangesteld voor zestien uur in de week, zorgt voor het beheer van de agenda's en het maken van de notulen en dergelijke.

Friso Raemaekers, VAR-voorzitter van het HagaZiekenhuis in Den Haag

Verder is de ambtelijk secretaris van het bestuur, medische staf, ook werkzaam voor en aanwezig bij de bijeenkomsten van de VAR. 'Het is de bedoeling dat we meer met elkaar optrekken en de onderwerpen beter gestroomlijnd worden', licht Schalken toe. 'Zo liepen wij als verpleegkundigen tegen het reanimatiebeleid aan. De ambtelijk secretaris wist dat dat ook een item was bij de medisch specialisten. Daar hebben we toen gezamenlijk een gesprek over gevoerd. Het zou mooi zijn als we vaker één advies kunnen uitbrengen over dit soort onderwerpen', vervolgt ze. 'Maar zover is het nog niet.'

Ook in het Jeroen Bosch Ziekenhuis nam het creëren van een invloedrijke VAR jaren in beslag. Aanhoudende motivatie en enthousiasme waren daarbij belangrijke succesfactoren, zegt Schalken. Ze denkt dat iedere voorzitter daarin zijn eigen weg moet zoeken. 'Voor mij is het belangrijk dat de informele relatie met de leden van de raad van bestuur net zo goed is als de formele relatie. Ik moet makkelijk kunnen binnenstappen en dingen bespreekbaar kunnen maken.' Beide VAR-voorzitters benadrukken verder dat het niet alleen belangrijk is om een goede relatie met de raad van bestuur na te streven, maar ook contacten aan te knopen met managers, de medische staf en diensten als sociale zaken en de cliëntenraad. Schalken: 'Ook bij het hoger management en op bestuurlijk niveau moet je draagvlak zien te creëren. Zeker als dat bij de raad van bestuur niet makkelijk gaat. Zo was het voor ons belangrijk dat sociale zaken achter ons stond toen we verschillende functieprofielen wilden introduceren. Dat is immers de afdeling die die profielen samenstelt.'

Tamara Schalken, voorzitter van de VAR van het Jeroen Bosch Ziekenhuis in Den Bosch

Verpleegkundige in de RvB

Merk je dat je adviezen opgevolgd en serieus genomen worden, dan rolt het balletje vanzelf verder. Raemaekers en Schalken hebben inmiddels zoveel contacten en connecties dat ze ook gevraagd worden om allerlei bijeenkomsten bij te wonen of deel uit te maken van werkgroepen.

Schalken merkt dat de VAR in het JBZ langzaam maar zo invloedrijk is geworden dat de positie van voorzitter haar soms boven het hoofd begint te groeien. 'Als je invloed hebt, dan proberen mensen je in te zetten om dingen voor elkaar te krijgen. Je moet politiek-strategisch kunnen handelen. Het is belangrijk dat je je daar als voorzitter en VAR bewust van bent en je jezelf blijft ontwikkelen.' Ook Raemaekers heeft nog veel plannen voor de toekomst. 'We hebben veel bereikt maar we zijn er nog niet. In de VS heb je bijvoorbeeld verpleegkundigen die deel uitmaken van de raad van bestuur. Daar zouden we in Nederland ook voor moeten gaan.' ■